Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Все сумує – тільки слава
Сонцем засіяла,
Не вмре кобзар, бо навіки
Його привітала.

Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть.

Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 10 (373)
8 березня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

УКРАЇНЦІ В РОСІЇ

ЗАКРИТИ, ЗАБОРОНИТИ, ЗАСУДИТИ...

НЕ ВИХОДИТЬ, ТОДІ ТРЕБА СТВОРИТИ АЛЬТЕРНАТИВУ. КОНТРОЛЬОВАНУ...

У Російській Федерації тривають спроби цілковитої нейтралізації українського громадського життя. Через суди заборонені дві всеросійські федеральні громадські організації: Українська національно-культурна автономія (УНКА) та Об'єднання українців Росії (ОУР).

Тепер робиться другий крок, а саме: створити контрольовану альтернативу проведення 2 березня в Москві в Українському культурному центрі (?) «установчого з'їзду нової національно-культурної автономії українців», що викликало вкрай негативну реакцію в переважній більшості авторитетних українських громадських організацій Росії.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РОСІЇ

У листопаді 2011 р. в «Российской газете» з'явилося інформаційне повідомлення про те, що кілька українських національно-культурних автономій Росії мають намір створити Федеральну національно-культурну автономію (ФНКА) українців і з цією метою 2 березня 2012 р. провести установчий з'їзд. В оголошенні міститься список засновників.

Згідно з законом про національно-культурні автономії, громадяни Російської Федерації мають право створювати такі організації. Проте, як з'ясувалося, більшість вказаних організацій-співзасновників федеральної автономії **не були поінформовані** й **не давали згоди на участь в установчому з'їзді 2 березня.**

Що стосується **Реґіональної національно-культурної автономії українців Москви** (згаданої в інформаційному повідомленні), **то про таку українським організаціям Росії нічого невідомо.**

Українські національно-культурні автономії Росії, які існують сьогодні, нині тісно співпрацюють з Об'єднанням українців Росії – єдиною на сьогодні загальноросійською громадською організацією українців. Створення за спиною ОУР та більшості національно-культурних автономій федеральної національно-культурної автономії, до того ж без згоди цих автономій (що юридичною мовою кваліфікується як «фальсифікація») – є цілеспрямованою спробою внести розкол у середовище українських громадських організацій Російської Федерації, самочинно виступати від імені російського українства.

Об'єднання українців Росії, українські громадські організації Росії заявляють, що не мають ніякого стосунку до оголошеного на 2 березня 2012 р. так званого «*установчого з'їзду зі створення Федеральної національно-культурної автономії українців Росії*» і вважають, що це є свідомою провокацією, покликаною внести розкол в український рух Росії.

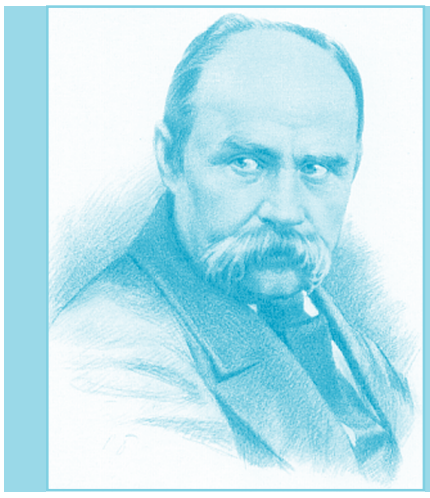
Сподіваємось, що відповідні державні органи дадуть належну оцінку такій протиправній діяльності.

О. ПАВЛЕНКО, НКА «Україна» в Республіці Комі
Ю. МАЗУР, Громадська організація НКА українців (Архангельськ)
М.КУЛІШ, Татарстанська об'єднана реґіональна українська НКА
В. ПАВУК, Місцева НКА українців м. Новосибірська
В. ЛЮБЧЕНКО, Місцева українська НКА м. Казані
Є. САВЕНКО, Громадська організація Нижньокамська міська НКА «Українське товариство «Вербиченька»
А. КОСТЮК, Українська НКА «Батьківщина» м. Калінінграда
В. МАНЖОС, Національно-культурна автономія українців Камчатки
А. КОБЗЄВА, Місцева українська НКА м. Ноябрська
В. ТЕГЗА, Міська громадська організація «Українська НКА Санкт-Петербурга»
Г. КРЕЩЕНЕЦЬКИЙ, Южно-Сахалінська місцева НКА українців «Дніпро»
Т. ДУДКО, Об'єднання українців Росії
В. ДОРОШЕНКО, Республіканський НКЦ українців Башкортостану «Кобзар»
С. ХАРЕНКО, Відділення ОУР в Кабардино-Балкарії
П. ДУРАНОВСЬКИЙ, Український культурний центр, м. Прохладний (Кабардино-Балкарія)
Л. СКРИПНИКОВА, Товариство української культури «Калина», Республіка Карелія
Т. ДЯЧЕНКО, Відділення ОУР у Республіці Саха-Якутія
Л. КРАСНОБАЙ, Відділення ОУР у Північній Осетії
С. МАРТИНЮК, Відділення ОУР у Республіці Удмуртія
М. КОЖУРА, Відділення ОУР у Краснодарському краї
М. СЕРГІЄНКО, НКЦ «Товариство українців Кубані»
П. КОВАЛЕНКО, Відділення ОУР у Красноярському краї
В. ЧОРНОМАЗ, Відділення ОУР у Приморському краї
І. ГАЙДАМАКА, Відділення ОУР у Ставропольському краї
Н. РОМАНЕНКО, Відділення ОУР у Хабаровському краї
М. ПРОКОПОВИЧ, Товариство української культури Хабаровського краю «Зелений клин»
О. СЕВЕРЯНОВА, Відділення ОУР у Волгоградській області
Д. ДЕНИСЕНКО, Відділення ОУР у Воронезькій області
С. ПАНЯК, Відділення ОУР у Свердловській області
Н. КУБЛАНОВСЬКА, Відділення ОУР в Івановській області
Є. ВАСИЛЬЄВ, Відділення ОУР в Іркутській області
М. ТУРЧИН, Відділення ОУР у Калузькій області
Б. ЛИТОВЧЕНКО, Відділення ОУР у Курській області
Т. КЛЮЧНИКОВА, Національно-культурне об'єднання українців «Криниця» м. Пушкіно
О. КРИНИЦЬКИЙ, Відділення ОУР у Нижньоновгородській області
С. ВИННИК, Сибірський центр української культури «Сірий клин» м. Омськ
І. ДАНИЛЮК, Відділення ОУР у Рязанській області
П. ЛІСНИЧИЙ, Відділення ОУР у Самарській області
Н. ТОМАШЕВСЬКА, Відділення ОУР у Тверській області
М. ФІЛЛІПОВА, Центр української культури м. Томськ
М. МИХ, Відділення ОУР в Тульській області
О. ТИРПАК, Відділення ОУР в Тюменській області
О.ПАВЛЮК, Відділення ОУР в Ханти-Мансійському АО
В. ХАЛІМОНЧУК, Культурно-просвітницьке товариство «Українська родина» м.Сургут
Л. ШАЛДУГА-КОБЗАР, Відділення ОУР в Челябінській області
М. МЕДЯНИК, Український центр «Просвіта»
В. ГІРЖОВ, В. СКОПЕНКО, Реґіональна громадська організація «Українці Москви»
М. ВОЛИК, Відділення ОУР у Санкт-Петербурзі

Коментуючи цю ситуацію, голова УВКР Михайло Ратушний заявив: «Позиція УВКР залишається незмінною, ми визнаємо Об'єднання українців Росії на чолі з Тарасом Дудком єдиною леґітимною репрезентацією української етнічної меншини на території РФ. Наскільки мені відомо, керівництво ОУР оскаржило рішення районного суду з приводу свого закриття. Позачерговий з'їзд ОУР свого часу вніс усі необхідні зміни до свого статуту на вимогу Міністерства юстиції Російської Федерації. Чому діяльність Об'єднання українців Росії до сьогодні не відновлена – питання до керівництва Росії. І якщо керівники відділень ОУР і представники інших добре знаних українських громадських організацій в Росії не вітають скликання «установчого з'їзду» культурної автономії, то їхня позиція для нас залишається визначальною. Ми засуджуємо будь-які спроби розколоти українське громадське життя за кордоном і не має значення, де це відбувається – в Російській Федерації чи деінде».

ВІЧНЕ

...КАЙДАНИ ПОРВІТЕ!

Українці вшановують свого великого сина – Тараса Шевченка. Він прийшов у світ майже два століття тому, щоб своїм Словом розбудити приспаний народ, об'єднати його у боротьбі за волю, сформувати як націю.

У ці дні ми прийдемо до пам'ятників і пам'ятних місць, аби вклонитись нашому Кобзареві, принесемо квіти й слова вдячності за його безцінний подвиг в ім'я поколінь українців, кожного з нас. Бо на сторожі свого народу на всі віки, на всі часи він поставив Слово. І нерозривний та всетворящий цей зв'язок – Тарас Шевченко і український народ. І святий обов'язок кожного українця – пильнувати, аби він ніколи не порвався, щоб нові покоління припадали до невичерпної джерельно-чистої Тарасової духовної криниці.

Але маємо не лише втамовувати духовну спрагу. Тарас, насамперед, закликав нас до дії. «Поховайте та вставайте!» – заповідав він. Та цей заклик до боротьби висловлений не лише у його «Заповіті». Буквально кожна сторінка «Кобзаря» волає до нас: не гризіться, мов собаки, єднайтеся, обніміться ж, брати мої, щоб вороги не чинили свою волю, бо діла добрих оновляться, діла злих загинуть... Ці й багато інших настанов Тараса – це насамперед спонукання до дії:

Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова.
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми...

Учітеся, свою Україну любіть. Не скигліть, а – дійте. Порвіте кайдани, сталіть обух і заходіться вже будить, щоб недовго на сім світі катам панувати. Не за горами кари час. І важливо, щоб наша братія політична не прочитувала ритуально Шевченка у святочні дні, а, взявши його слово, діяла... Работайте розумно, во ім'я матері нашої України безталанної, заповідав. Бо ж гірше смерті – спати, спати і спати – на волі. Не даймо матері-Вкраїні в руках у ката пропадать:

Любіть її...
Во время люте,
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть...

Діяльною, творчою, такою, що спонукає до громадянського патріотичного чину, любов'ю.

Богдан ВІВЧАР

(Чит. стор. 2, 3)

ЗАРОБІТЧАНСТВО

НА УКРАЇНУ ПОВЕРНУСЬ?..

На базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу під егідою УВКР відбувся науково-практичний семінар «Заробітчани Івано-Франківщини – минуле і сьогодення». Учасниками заходу стали представники обласної та міської влади, науковці з Києва, Львова, Чернівців, народні депутати, колишні заробітчани, журналісти. Його відкрив голова Української Всесвітньої Координаційної Ради, народний депутат України декількох скликань Михайло Ратушний.

Мовилося про неґативні наслідки українського заробітчанства. Серед них – руйнування родин, проблеми психологічного характеру, правова та фінансова незахищеність міґрантів. Лише в Івано-Франківську мешкає півтори тисячі дітей, батьки яких змушені працювати за кордоном. У 400 з них за межами України перебувають обоє батьків. За словами заступника міського голови Михайла Вереса, кожна двадцята дитина в обласному центрі Прикарпаття позбавлена щоденної батьківської опіки та любові.

Ухвалені рекомендації щодо впливу на ситуацію, які спрямують до Президента, Уряду, Верховної Ради, депутатів на місцях. Окрім того, як зазначив Михайло Ратушний, УВКР ініціювала створення державного органу, який би системно займався проблемами заробітчанства. Також планується розробити державну програму повернення українських трудових міґрантів на батьківщину. Це, за словами голови обласної ради Олександра Сича, може бути реальним. Для цього, перш за все, потрібно леґалізувати статки трудових міґрантів.

Н. К.

БОЛИТЬ

НЕ ЛЕГШАЄ ВТРАТА

Україна вшанувала День пам'яті своїх синів – молодих воїнів, які загинули на чужій землі Афґаністану. Для Надорожнянського навчально-виховного комплексу Тлумацької районної ради ця урочистість є особливою, бо на війну в Афґаністан відправили п'ятьох випускників нашої школи: Івана Бабія, Мирослава Федорчука, Петра Мельника, Дмитра Фігурного, Миколу Криворучка. Доля кожного з них склалася по-різному. А життя Івана Бабія обірвалося на 20-му році. З чужої землі привезли його батькам у цинковій труні. На згадку про колишнього випускника у НВК встановили меморіальну дошку й оформили куточок воїнів-афґанців із фотографіями та спогадами про ті роки.

Вже традиційно учні зустрічаються з родиною Івана Бабія (мамою та сестрою). Рідні ще й досі не змирилися з тим болем, який принесла їм колишня радянська система. Рідного сина їм частково замінили колишні афґанці, які щороку відвідують родину й могилу свого товариша. І цього разу лінійка пам'яті була зворушливою. Діти, які декламували вірші, не могли стримати сліз.

Перед присутніми виступили сільський голова М. М. Пронюк, директор школи О. Я. Пронюк. Зворушили спогади матері Івана Бабія про сина. Сестра загиблого розповіла про нелегкі долі ветеранів афґанської війни. Головне, що їх рятувало і рятує у всі часи – їхня дружба і вміння триматися разом. Присутні вшанували пам'ять свого земляка хвилиною мовчання, поклали квіти на могилу й запалили свічки.

Роки віддаляють від нас ту війну, але обов'язок кожного – не забути про ту трагедію, щоб більше вона не повторилась.

Роки летітимуть, мов журавлі, та не полегшає втрата, доки ходитиме по землі мати солдата.

Наталія СЕКРЕТА,
педагог-організатор Надорожнянського НВК

ГО «Поклик нації» та ГО «Українське національне середовище» запрошують краян на безкоштовний перегляд кінострічки «Тарас Бульба», знятий кінематографістами США, Арґентини та Юґославії у перекладі українською. Демонстрація відбудеться 10 березня о 14.00 в театрі «Люм'єр». За квитками звертайтеся в касу кінотеатру.

І ТЕБЕ В СІМ'Ї ВЕЛИКІЙ…

СПІВЕЦЬ ДУШІ УКРАЇНСЬКОЇ

(ТРИПТИХ)

* * *

Тяжко занедужавши,
25 грудня 1845 року
Т. Шевченко пише свій «Заповіт»…

Набачився він сліз гірких без ліку,
Начувсь доволі стогону і мук.
Життя і смерть…
На їх разючім стику
Узяв перо, що вислизає з рук.

У шибку б'є стохмарна завірюха,
Тому кімната схожа на нору.
Така схопила туга і недуга,
Що на папір лягає: «Як умру…»

Не можна мук позбутись,
не померши,
Не залишивши цей проклятий світ.
Поету рік мина лиш
тридцять перший,
А вже спішить свій скласти «Заповіт».

Бо не про смерть
у нього думи зріють –
Про Україну – вбогу сироту,
Про те, щоб мала віру і надію,
Що скрушить зло, неначе мерзлоту.

Не залишає в спадок їй палати,
Ні золото, ні перлів ясноцвіт –
Лишає те, чим так душа багата:
Вставайте, люди, і кайдани рвіть!

А ще лиша свою найкращу думу
Про братство – вільну і нову сім'ю,
Бо так зболілася душа від суму,
Що кров брати з братів,
мов воду п'ють.

* * *

Мати моя була присутня, коли везли поетову домовину вулицею. Пригадую, як мати розповідала мені: «Чую, кажуть, везуть, везуть уже того панича, до Цегельні під'їжджають. Побігла і я. Бачу, дуже багато дівчат, та всі такі повбирані, у стрічках. Кажуть, що Тараса і везли все його дівчата…»
(Записано від Н. М. Мірошниченко, 1891 року народження).

Кобзар у своїй останній дорозі.
По рідній Вкраїні, крізь ниви й гаї…
Дівчата везуть Тараса на возі,
І славу йому дзвенять солов'ї.
І квіти живі летять під колеса,
До Канева устеляючи шлях,
Й червона китайка,
мов полум'я, в'ється,
Горить – не згорає в травневих полях.
Не йдуть за труною ні жінка, ні діти:

В житті не дала йому доленька їх.
А як же хотів він, як люди всі, жити
У колі сімейних печалей і втіх!
А як же жадав він мати хатину
В садочку вишневім,
десь понад Дніпром,
І дівчину стріти – милу, єдину,
Не з віном багатим –
з душевним теплом.

Судилося інше: за правду і волю
Узяти надовго з неволею шлюб…
Тому він такий дорогий їм до болю,
Мов сокіл-соколик, рідненький і люб.
Дівчата ступають в ярмі добровільнім,
Де мали ступати покірні воли.
Такі ж усі гарні, немов на весіллі,
Стрічки і барвінок у коси вплели.
Не гляне Тарас їм у зоряні очі,
Не вибере серцем найкращу із них…
Вражає, як шабля,
прощальна ця почесть
І тугою сходить у думах крутих.
В останню дорогу
проводять Шевченка –
На гору Чернечу, на вічний спочин.
Йде тяжко за возом Вкраїна усенька,
А спів солов'їний весільно звучить.

* * *

Борітеся – поборете!
Т. Шевченко

В землю пухку поховали Тараса,
Лицаря Слова, Великого Сина.
Дума його остання збулася,
З дум найпалкіших – дума єдина.

Відпочиває на кручі високій,
Бачити може лани, Дніпро, гори…
Інші всі думи – вогненний неспокій:
«Люди, боріться, поборете горе!»

Заповідь ця свята Кобзарева –
То найбагатший скарб України,
Вщент розбивала окови сталеві,
Віру несла в найбідніші хатини.

Як піднімала, так піднімає
Проти облуди і злої сваволі,
В дзвони всі б'є над калиновим краєм,
Щоб не були ми ошукані й голі.

Іван ПАВЛІХА, *просвітянин*

У РОЗВИТОК ТЕМИ

ПСИХОЗ, ЯКИЙ НЕ МИНАЄ

У числі 7 «Галицької Просвіти» ми повідомляли, про неґативну реакцію Української Всесвітньої Координаційної Ради на аналітичну записку Відділу досліджень інформаційного суспільства та інформаційних стратегій при Президентові України. Не забарилася така оцінка й від Світової Конференції Українських Державницьких Організацій (СКУДО).

Замість того, щоб визнати критику на міжнародному форумі режиму Віктора Януковича Світовим конґресом українців, влада намагається протиставити СКУ іншим організаціям, мовиться у заяві СКУДО. Краще б звучало, що коли Світовий конґрес українців нас критикує, то, видно, ми діємо неправильно і тому «в стратегічному плані» треба нам курс України скерувати на демократичний шлях, перестати переслідувати політичних опонентів, почати будувати дійсно громадянське суспільство, влаштувати незалежне судівництво, проводити дійсно чесні прозорі вибори і з чистим сумлінням стати шанованим членом світового товариства. Та ні, радянський психоз вказує на давню практику: «діли й володарюй». За радянських часів чимало друкувалося, що СКУ не представляє українців поза Україною, а тільки «буржуазних націоналістів». Що змінилося сьогодні? Про це йдеться у заяві СКУДО, підписаній керівниками **Аскольдом Лозинським** та **Борисом Потапенком.**

Тому СКУДО долучається до інших, уже оголошених, заяв про те, що СКУ представляє також наші структури, такі як: Спілка української молоді, Союз українців Британії, Ліґа українців Канади, Ліґа українок Канади, Ліґа вільної України, Організація українських жінок, Організація оборони чотирьох свобід України, Об'єднання жінок, Товариство бувших вояків УПА, Ліґа політичних в'язнів, Товариство української студіюючої молоді, різні фундації зразка «Воля», різні видавництва тощо.

Треба додати, що оформлення Світового конґресу вільних Українців у 1967 році забрало чимало часу й зусиль. СКВУ став символом єдності української діаспори, що не тільки збереглась, але й підкріпилась після проголошення незалежності України та упадку СССР в 1991 році новими членами зі східної діаспори. СКВУ змінив назву на СКУ. Не так легко буде колишнім радянським апаратникам, які сьогодні служать при режимі Януковича, цю єдність зірвати.

Водночас хочемо звернути увагу на ще одну характеристику записки, що насторожує нас, мабуть, ще більше й пояснює, чому режим Януковича вирішив не дослухатися до критики, а краще – йти «по трупах». Надзвичайно промовистим і тривожним є засіб пропаґанди, що пропонується вже на першій сторінці записки: «ефективно „працювати" на національні інтереси навіть за наявності значних розбіжностей між „образом" країни і реальним станом справ». Тобто дурити світ! Відповідально заявляємо, що СКУ ніколи не буде пропаґандистською машиною жодного президента чи уряду, тим більше вибілювати злочини – так злочини! – Віктора Януковича, його соратників і підлабузників.

Тому нехай Віктор Янукович шукає собі інших партнерів у діаспорі. А ми, «буржуазні націоналісти», які входимо об'єднано до СКУ й спільно творимо його діяльність, працюватимемо всіма можливими засобами з українським народом в Україні і в діаспорі та з міжнародним товариством, щоб цей режим Януковича відійшов, немов поганий сон, щоб ці два роки повернення до радянщини пішли на смітник історії та щоб господарем в Україні знов став український народ. Сумнівно, що пропаґандистська машина Януковича знайде багато прислужників у діаспорі.

Нью-Йорк–Торонто

ПРОСВІТЯНИ

СВІТИЛЬНИК ОТЧОГО КРАЮ

БОГДАНОВІ МЕЛЬНИЧУКУ – 75

Непересічна особистість у всеукраїнській літературі та її науковому світі, відомий поет і публіцист, літературознавець і критик, журналіст і перекладач, редактор і педагог, доктор філологічних наук і професор, член Національної спілки письменників України та Академії наук вищої школи України. Саме ця висота митця-краянина невіддільно долучила його і до літературно-мистецьких та громадсько-просвітницьких потреб тієї землі, на якій народився і яка випровадила його у творчий світ.

Стефаників край, маючи усталені літературні традиції, багатий і на сучасні таланти. З-поміж них лише Богдан Мельничук найтісніше пов'язаний з отчим краєм. То все – від рідної матусі – солдатської вдови, залюбленої у пісню і Шевченкове слово, від азів шкільних наук – Олешківської семирічки і Заболотівської десятирічки, від перших літературних спроб на покутських теренах, від школярських занять у Станіславському літоб'єднанні.

Повертаючись до своїх витоків, висвітлює творчим хистом те, чим багата його Снятинщина, «найрідніший у серці священний Олешківський меридіан». Тож і відкрив він заново безпідставно замовчуваних за більшовицьких часів олешківських письменників: Юрія Никифорука (Юрка Мережаного) та Василя Бегея (Олексюка), іллінецького поета з діаспори Андрія Понура, педагога і прозаїка з Русова Івана Федорака (Садового), що приятелював і співпрацював у «Просвіті» з Василем Стефаником.

Тернистий шлях виклала доля згадуваному Іванові Федораку. Засланий і замордований сталінськими опричниками за любов до рідної землі, він повернувся з далекої Караганди до русівської громади бронзовим погруддям перед школою. Після сорока семи літ чужини, на зачині нашого відродження, перезахоронили одержимого виховника дітвори на тій землі, де тривалий час учителював. Поцінувальне поетичне слово про краянина під час згаданої події виповів і Богдан Мельничук, бо і в його творчості чується дух рідної землі, зігрітої щедрими сонячними променями. Самі назви книг автора про це переконливо свідчать: «Розквітай, мій краю», «Журавлиний міст», «Олешківський меридіан», «На ріках Олешківських». Журавлиний клич краян з-за океану чується і в книзі публіцистики «Канадські зустрічі»…

Приїзди письменника-просвітянина на Снятинщину – то завжди і нові враження, і нові відкриття та зустрічі з людьми, як, скажімо, на 600-ліття Джурова, 850-ліття Снятина, 100-ліття української діаспори, ювілеї Завальської «Січі» та січового стрілецтва, вшанування аматорки-односельчанки Катерини Капко, Стефаниківські читання, конференції….

По-особливому захоплений Богдан Мельничук духовними скарбами покутян, повсякчас популяризуючи їх на сторінках преси. З гордістю потвердив це науковець-дослідник у монографії «Снятин. Снятинщина як один із центрів української духовності», виголошеній на науково-практичній конференції «Снятин: історія і сьогодення».

Літератори, краєзнавці, історики, просвітяни завжди шукають поради й допомогу у титулованого знавця свого краю для вивершення своїх творчих задумів, досліджень, перших проб пера. Тут Богдан Мельничук виступає і консультантом, і редактором, і науковим керівником, і рецензентом, і автором вступного слова. Тож і з'явилася книга новел вчительки з Джурова Наталії Радиш «Великодній дарунок», збірка поезій вчительки-односельчанки Марії Стрипчук-Палійчук, поетичні книги автора цих рядків «Різдво» і «Перевесло», історичне дослідження про січовий рух Миколи Гуйванюка, літературно-публіцистичне видання «Краяни» Василя Харитона, за яке тогоріч автор отримав найпрестижнішу на Івано-Франківщині літературну премію ім. В. Стефаника.

Під науковим керівництвом професора Б. Мельничука побачила світ і багатогранна «Покутська хрестоматія», що стала першобазою для вивчення літератури рідного краю в школах Снятинщини, водночас поповнивши і бібліотечний фонд Чернівецького вишу, яким послуговується студентство.

Переважний відсоток учителів української мови і літератури на теренах краю – то вихованці буковинського університету і його пошанованого вченого зі Снятинщини. Чимало уроків й у школах району з літератури проходять за безпосередньої участі земляка. З особливим хвилюванням і піднесенням такі уроки-зустрічі проходять у рідних йому Заболотівській та Олешківській школах. Дбайливим господарем зустрічає краянин своїх колишніх вихованців, учителів-філологів з райметодоб'єднання на університетській літературній кафедрі, де працює.

Снятинщина вдячна своєму землякові за таке опікунство і творче горіння. До численних літературних і освітніх премій, медалей, дипломів Богдан Мельничук долучив і крайову літературно-мистецьку премію імені Марка Черемшини за свої одержимі діяння.

Тож нехай і наподальш світить нам своєю мудрістю і творчою наснагою, активним долученням до літературно-мистецького просвітництва на отчій землі.

З роси і з води Вам, Богдане Івановичу!

Довголіття і Божої ласки на розквіт рідного слова нашого, на славу України.

Мирослав ПОПАДЮК,
голова Снятинського райоб'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, член НСЖУ

ХТО Є ХТО

ЗА СЛІДЧІ ДІЇ – ПОСАДИ

Вищі прокурорські посади у нашому краї посіли слідчі, які вели справи Юлії Тимошенко і Юрія Луценка. Лідерів опозиції, на думку української, європейської і світової спільнот, безпідставно засудили… А прокурори і слідчі одержують квартири (див. «Галицька Просвіта», № 8), посади, піднімаються кар'єрною драбиною. Невже совість не мучить?.. Нема страху перед Всевишнім?..

«Український тиждень» (№ 7–8) опублікував короткі есеї про засланих до нас прокурорів. Подаємо цей виклад, аби краяни знали людей, які стоять на сторожі закону.

ОЛЕКСАНДР КАЛІФІЦЬКИЙ – прокурор Івано-Франківської області. Попередня посада – керівник Головного управління з розслідування особливо важливих справ Генпрокуратури.

Олександра Каліфіцького вважають наближеною особою до першого заступника генпрокурора Рената Кузьміна, якого називають «яструбом для опозиції». До 29 вересня минулого року очолював Головне управління з розслідування особливо важливих справ Генпрокуратури. Безпосередньо керував провадженням кримінальних справ проти колишніх прем'єра Юлії Тимошенко та керівника МВС Юрія Луценка. За відгуками колеґ, відзначається особливим цинізмом. 2008 року його прізвище пов'язували з фальшуванням справи проти слідчого ГПУ Віктора Сандиги, який викрив великі розкрадання, вчинені донецькими вугільними генералами з шахти «Макіїввугілля». Сандигу, слідчого із 22-річним стажем, Каліфіцький звинуватив у крадіжці… мобільного телефона заступника директора «Макіїввугілля», який проходив у його справах обвинуваченим. Слідчого звільнили з ГПУ, він ледве не опинився за ґратами. Лише доклавши титанічних зусиль, йому вдалося довести свою невинність.

СЕРГІЙ ВОЙЧЕНКО – перший заступник прокурора Івано-Франківська. Попередня посада – слідчий з особливо важливих справ ГПУ.

Саме йому Луценко «завдячує» своїм ув'язненням, адже той очолював слідчу групу, що займалася колишнім головним міліціонером. Войченко відзначився «диктантами» для свідків та перекручуванням їхніх показань, що з'ясувалося під час суду.

На початку лютого в робочому кабінеті Войченкові як відповідачу народний депутат Володимир Ар'єв вручив копію позову Юрія Луценка до Федерального суду США: екс-глава МВС висуває звинувачення проти очільника Генпрокуратури Віктора Пшонки та кількох його підлеглих. С. Войченко прийняти документ всіляко відмовлявся.

ВЛАДИСЛАВ ГРИЩЕНКО – заступник прокурора Івано-Франківської області. Попередня посада – начальник управління криміналістики ГПУ.

Грищенка називають правою рукою Каліфіцького. Відтоді, як вони познайомились у Києві, Грищенко прямував за своїм керівником усюди. Коли Каліфіцький пішов на підвищення – очолив Головне слідче управління Генпрокуратури, Грищенка призначили начальником управління криміналістики ГПУ. Саме тандем Грищенко–Каліфіцький активно працював над продукуванням справ проти Тимошенко й Луценка. Щойно Каліфіцький отримав призначення в Івано-Франківськ, тут 20 жовтня 2011 року вигулькнув його заступником і Грищенко.

ПРАВДА І КРИВДА

КОМУ ПАМ'ЯТНИК?

«Немає нічого захованого,
що не виявиться,
і немає нічого таємного,
що не вийде на яв».
(Мр. 4, 22)

П'ятеро просвітян із осередку «Світовид» Івано-Франківської «Просвіти» і четверо з Коломиї здійснили подорож на Львівщину, в глухий лісовий закуток, де в снігах стоїть меморіальний пам'ятник ніби загиблим у спаленому війною селі Гута Пеняцька. Туди також приїхали десь зо триста громадян Польщі.

Науковці з Австрії дослідили цей сумний епізод Другої світової війни. Виявилося, що спеціалісти зі США у 2010 році провели пошук найновішим археологічним способом сверління терену села Гута Пеняцька і не виявили ніяких поховань. Село знаходиться серед лісів Подільської височини, було базою, польовим аеродромом та лікарнею формувань совітських партизан і Армії Крайової, які займалися розбоєм, крадіжкою коней, худоби, харчів у місцевого населення. Німці відправили туди каральні підрозділи. Поляків про таку операцію попередили українці із Дивізії «СС-Галичина» (про це доповів до Лондона провідник Армії Крайової Lawina). Щоб уникнути бою з німецькими карателями, поляки спалили хати з амуніцією і повтікали в навколишні ліси. Німці, що прибули, спалили решту хат, а жінок і дітей вивезли до Німеччини, де після війни до них долучилися чоловіки. Тому на траурній панахиді на місці колишнього села Гута Пеняцька в 2009 році, коли В. Ющенко безпідставно вибачався перед Л. Качинським, були присутні майже 500 колишніх жителів, які пережили війну.

Це є ще одним доказом того, що ніхто із 480 мешканців цього села не був знищений у 1944 році, серед яких було й 45 відсотків мішаних українсько-польських родин. Про українську жорстокість у селі Гута Пеняцька не може бути і мови. Неправда ж вигідна певним силам для розпалювання польсько-українського протистояння. А спорудивши ґранітний пам'ятник цій брехні, користі з нього не мають ні поляки, ні українці.

За матеріалами дослідження науковців із Австралії підготував
Олег ПОЛІВЧАК

ПОСТАТІ

ЗМІНЮВАВ СВІТ МИСТЕЦТВОМ

Театральна громадськість України, Галичини відзначає 125-річчя Леся Курбаса – людини великого й непересічного всебічного обдарування.

Режисер-новатор, актор, педагог, теоретик театру, драматург і перекладач, він народився в місті Самборі на Львівщині у сім'ї акторів Ванди і Степана Яновичів (сценічне прізвище батька). Але дитинство і юність його минули на Тернопільщині, яка стала для майбутнього генія рідною домівкою. Ріс він і виховувався у Старому Скалаті нинішнього Підволочиського району, де на парафії був його дід о. Пилип Курбас.

З раннього дитинства виявляв велике зацікавлення сценою. В 1905 р. брав участь у народному вічу, на якому був Іван Франко.

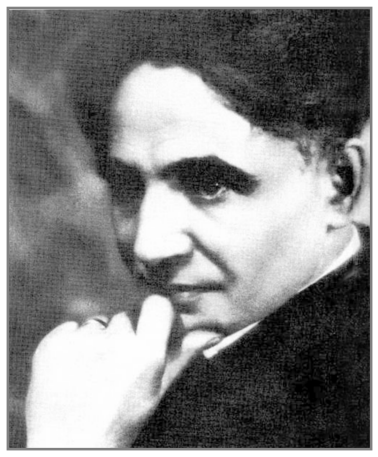
Юність Леся Курбаса припала на бурхливі часи воєнних лихоліть на зламі століть. І йому здавалося, що змінити світ може лише мистецтво.

У 1911 р. Лесь Курбас стає співрежисером «Гуцульського театру», створеного відомим українським письменником і театральним діячем Гнатом Хоткевичем у Жаб'ї. У лихоліття Першої світової війни у 1915 р. Лесь Курбас заснував «Тернопільські театральні вечори».

Доля розпорядилася так, що навесні 1916 року на запрошення Миколи Садовського Лесь Курбас переїжджає до Києва і починає там працювати в першому стаціонарному драматичному українському театрі. Уже в 1920–1921 рр. він створює і очолює театр «Київдрамтс» (Київський мандрівний драматичний театр).

Вершиною його творчого доробку було створення в 1922 році мистецького об'єднання «Березіль». Це була кузня мистецьких кадрів України. Через його творчу лабораторію пройшло багато талановитих акторів і режисерів, які пізніше очолили різні театри країни.

Впродовж усього творчого періоду Лесь Курбас прагнув створити національний театр, орієнтований на Європу. Він випереджав час: ставив п'єси вітчизняних і зарубіжних класиків, для багатьох сам здійснював переклади. Через новітній модерний театр він будував нове суспільство, головним мірилом якого була людина – вільна і незалежна.

У 1925 році Лесеві Курбасу присвоїли звання народного артиста України і перевели до тодішньої столиці – Харкова, де театр «Березіль» став центральним театром радянської України. Він вивів український театр до Європейського рівня, його творчий доробок прямував до світового рівня.

Доля реформ і реформаторів не проста, доля українського театру трагічна, як і наша історія. Тодішня влада не оцінила його геніального таланту, визнала ворогом народу і знищила. Він зазнав жорстоких репресій і поневірянь. Кінець життя митця минув під знаком «розстріляного відродження», яке підбило сумний підсумок під життєвим і творчим шляхом нашого генія. Лесь Курбас потрапив під страшне колесо смерті сталінської машини. Його розстріляли 3 листопада 1937 року в Карелії, в урочищі Сандармох.

Генія знищили в розквіті сил, знань та енергії, в зеніті творчої слави. А скільки він ще міг зробити для свого народу, для слави України?

Та де він не перебував, де б не закидала його доля, він тужив за рідним краєм! До товариша гімназійних років Томи Водяного з Харкова в 1926 р. Лесь писав: «Тужу за Галичиною... за галицьким пейзажем, за мережаними свитками... А пам'ятаєш вакації в Карпатах?..» Пам'ятаймо ж і ми про нього.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

Р. S.: У Харкові відновили пам'ятник на могилі Леся Курбаса. Це сталося тому, що наприкінці січня невідомі поглумилися над родинною могилою режисера. Ось так за нинішньої влади шанують геніїв України.

ПАМ'ЯТЬ: ІДЕЯ І ЧИН

Їхні долі чимось подібні. Вони з того покоління, вихованого «Просвітою» і ОУН, яке боролось за волю в умовах жорстоких окупацій України чужинцями. І Ніл Хасевич, і Марко Боєслав воювали з ворогом не стільки зброєю, скільки своїм талантом, різцем, долотом, пером. Малюнком і словом.. І загинули в одночассі, залишивши останній набій для себе. Це були справді люди високих ідеалів, слова, чину. Те, що вони висловлювали своїм талантом, було і їхнім життєвим кредо. Якби ж то ми учились в них і хоч трішки наблизились до їхнього чину.

І СЛОВО СТАЛО КРИЦЕЮ

60 років тому в урочищі Хубена поблизу селища Дзвиняч, що на Богородчанщині, загинув разом із шістьма побратимами пропаґандивний провідник округи УПА Марко Боєслав.

Сам він родом із села Боднарів Калуського району, талановитий поет і есеїст, редактор підпільного націоналістичного видання «Шлях перемоги», яке відкривало людям правду про визвольну боротьбу українців. Він не здався ворогу живим, своїм подвигом залишившись вічно живим.

Героїчний чин Марка Боєслава і його побратимів живе в народній пам'яті. І в часі 60-річчя подвигу його вшанувала громадськість. У заході взяли участь родини загиблих, колишні вояки УПА, вихованці Прикарпатського військово-спортивного ліцею, представники влади.

«Цим героям, що своєю кров'ю окропили нашу землю, було не більше 25 років, – сказав на урочистості голова Богородчанської районної ради Михайло Головчук. – Нам хоча б дещицю тієї любові, того патріотизму і героїчного духу, що була в них. І тоді б наша держава не була у такому жалюгідному стані, в якому вона перебуває нині. Але вірю, що така держава буде, якщо є люди, які пам'ятають про наших героїв та продовжують їхній чин».

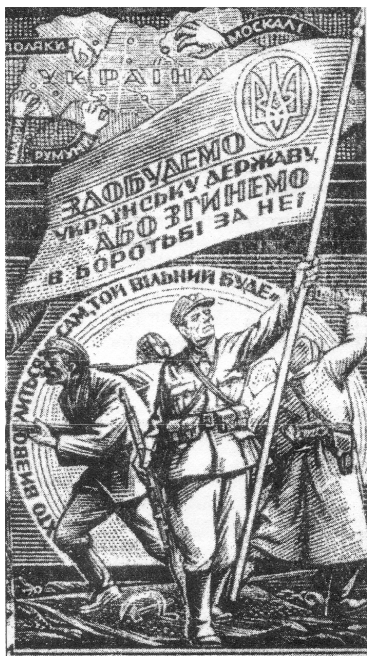

А депутат обласної ради – свободівець Василь Попович зазначив, що сьогодні країна перебуває в такому стані, як це було в 40–50-их роках минулого століття, коли до людей прийшла зневіра, розчарування і духовний занепад. Тільки сильні духом продовжували боротися... Тож аби йти вперед, наша пам'ять про українських героїв повинна бути такою сильною, якими були сила духу та мужність Марка Боєслава і його побратимів...

Героям вклонилися, до пам'ятного місця поклали квіти.

Н. К.

ЩОБ СВІТ ЗНАВ, ЩО УКРАЇНЦІ БОРЮТЬСЯ

«Я не можу битися зброєю, але я б'юся різцем і долотом. Я, каліка, б'юся в той час, коли багато сильних і здорових людей в світі не вірять, що така боротьба взагалі можлива… Я хочу, щоб світ знав, що визвольна боротьба триває, що українці б'ються…» – так писав 1951 року за рік до смерті митець графіки Ніл Хасевич.

Ніл Хасевич народився 13 листопада 1905 року в с. Дюксин Костопільського району на Волині в незаможній родині диякона сільської церкви. На відміну від братів, які пішли батьковою стежкою (стали священнослужителями), він обрав дорогу митця. І став відомим на весь світ.

Доля уже в дитинстві випробовувала Ніла на міцність, коли на залізничному переїзді потрапив під поїзд – мати загинула, а підліток втратив ногу.

З чотирнадцяти років захопився малюванням, працював у художній майстерні. Вступив на графічний відділ Варшавської академії мистецтв, яку закінчив 1933 року. У тридцятих роках Ніл Хасевич був добре знаний як художник у мистецтвознавчих колах Львова й Варшави. Його графічні роботи та екслібриси експонувалися на багатьох художніх виставках у Львові, Варшаві, Києві, Празі, Берліні, Чикаґо, Лос-Анджелесі. Твори його були відзначені дипломами й іншими престижними нагородами.

У Варшаві 1939 року побачив світ альбом художника «Екслібриси Ніла Хасевича». Книжкові знаки Хасевича донині вражають своєю бездоганною композицією та майстерним графічним виконанням. Портрет князя Володимира Великого, гетьмана Мазепи, книжковий знак президента УНР в екзилі Андрія Левицького, серії творів в альманасі «Дереворити» високо оцінені фахівцями. Критики ставили Ніла Хасевича в один ряд із Г. Нарбутом, В. Кричевським, П. Холодним.

Художник з юності був активним. Навчаючись у Варшаві, він став співзасновником мистецького гуртка «Спокій», яким опікувався митрополит Андрей Шептицький. Зустрічався з видатними людьми. А у 1943 році, бажаючи захищати рідну землю, Хасевич вступив до лав УПА. Під псевдонімом Бей-Зот він працював у відділі преси і пропаґанди, оформлював підпільні видання, листівки тощо. Його малюнки про визвольну боротьбу українців навіть розповсюджувались в ООН.

Відчувши небезпеку, більшовицьке керівництво у травні 1951 року видало таємний наказ розшукати автора цих малюнків, листівок і «зупинити його антирадянську діяльність».

Була розроблена спеціальна операція щодо знищення митця. Розшукала художника спеціальна міжобласна опергрупа КДБ. 4 березня 1952 року бункер, де перебував Хасевич, оточили. Ніл разом з охоронцями застрелився, аби не потрапити в полон. Так його і знайшли, уже. мертвого. Він міцно стискав у руках автомат.

Теодор ДРОВНИЧ

ГОЛОСИ ЗДАЛЕКА

ДЕНЬ, ЩО ЄДНАВ І ПІДНІМАВ УКРАЇНЦІВ

(Продовження. Поч. у № 9)

...Шевченківські ювілеї особливо широко відзначалися 1921 року. З нагоди 60-их роковин смерті Кобзаря спостерігається пожвавлення діяльності всіх українських товариств, національно-патріотичних партій, організацій. Для широкого влаштування на теренах окупованої Галичини Шевченківського ювілею у 1921 р. був заснований Ювілейний комітет у Львові, до складу якого ввійшли відомі галицькі громадсько-культурні та літературно-мистецькі діячі: **Володимир Бачинський** – голова, **Іван Брик** – від товариства «Просвіта», **Михайло Галущинський** – від організаційної комісії «Просвіта», **Михайло Тершаківець** – від НТШ, **Кирило Студинський** – від товариства «Львівський Боян», **Василь Барвінський** – від Музичного інституту Товариства ім. М. Лисенка, **Омелян Терлецький** – від Українського педагогічного товариства, **Іван Раковський** – від Товариства наукових викладів імені Петра Могили, **Станіслав Людкевич** – композитор і музикознавець, автор симфонічно-хорової оди «Кавказ» за поемою Т. Шевченка, поет, історик галицького театру **Степан Чарнецький.**

Ювілейний комітет розробив і розповсюдив між українськими товариствами й організаціями «Обіжник» з підготовки до відзначення Шевченківського ювілею. Рекомендувалося, зокрема: «Уладнати святкові концерти з промовами про значення Т. Шевченка в житті українського народу, театральні вистави, святочні виклади про великі роковини, дати цілий ряд маніфестаційних викладів, мета яких – «піти зі словами про Шевченка до найдальших закутин і дати кожному українцеви (українці) нагоду в однім дні в році посвятити кілька хвилин уваги тому, що ціле своє життя посвятив для народа».

Ювілейний комітет звернувся до всіх духовних отців, щоб 10 березня 1921 р. в усіх церквах відправити панахиду за померлих борців за Україну. Нарекли цей день – **Жалібним днем,** який треба провести святочно, зложивши в церквах збір коштів на заснування Фонду «Учітеся, брати мої!».

Окружний ювілейний Шевченківський комітет був зорганізований і в Станіславові у складі: голова – **Н. Даниш,** секретар – **І. Кабарівська.** Зусиллями цього комітету у Станіславові та містах і селах краю відбулася ціла низка Шевченківських заходів. Зокрема, 10 березня у катедральній церкві правилося поминальне богослужіння за борців, що віддали своє життя «на жертовник нашої Великої Батьківщини, за волю і долю свого народа».

В театральній залі Товариства ім. Монюшка у Станіславові відбулася святочна академія. Реферат на тему «Головні форми і напрямки Шевченкової поезії» виголосив **проф. Ю. Чайківський, проф. Ол. Тисовський** виступив з «відчитом» на тему «Ідея державної самостійности в творах Т. Шевченка», а редактор часопису «Українське життя» **Іван Ставничий** – з рефератом «Шевченко як герой». Їхні виступи чергувалися з декламаціями творів Кобзаря і виступами мішаного хору «Станиславівського Бояна».

13 березня 1921 р. у Станиславові також відбулися «маніфестаційні виклади»: у залі «Сокола» – **проф. Ю. Чайківського,** у читальні «Просвіти» на Гірці – **проф. Ол. Бойцуна,** у читальні «Просвіти» Княгинина-міста – **проф. М. Лепкого,** а в «домівці» Княгинина-Бельведеру – **проф. д-ра К. Кисілевського.**

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ

(Далі буде)

БЛАГОСЛОВЕННА МАТИ

Летіли в небі зоряні лелеки, –
Весну несли нам із країв далеких
І принесли, і принесли на крилах
Тобі в дарунок пташенятко миле.

Дитяча баєчка, як світ цей, давня,
А донечка нівроку, гарна, славна,
Ангельське личко, зорі-оченята…
Благословенна будь, щаслива мати!

Приспів:
Благословен, наш білий світе,
В якому є батьки і діти,
Свята Господня добра ласка
І та любов, що творить казку!

Дитинка в домі – свято незабутнє,
З якого починається майбутнє,
Книга буття, історії сторінка,
Творцем якої є прекрасна жінка.

Приспів:
Благословен, наш білий світе,
В якому є батьки і діти,
Свята Господня добра ласка
І та любов, що творить казку!

Степан ДАСЕВИЧ

ВАРТО ЗНАТИ

ЗОЛОТІ ЗЛИТКИ

У нас не випадково кажуть: якщо мед – рідке золото, то бджолиний віск – золоті злитки. Багатьом із нас бджолиний віск найчастіше відомий у вигляді церковних свічок. Та найголовніше його призначення – для будівництва бджолиних стільників, у яких ці комахи зберігають мед, пергу, виховують потомство…

Віск є складовою багатьох ліків, його використовують у різних галузях промисловості. Він входить до складу формувальних сумішей для відливання точних деталей. Його застосовують при виготовленні палітури для підлог і меблів, лижної мазі, садового вару тощо. Бджолиний віск завдяки його лікувальним властивостям застосовують у медицині.

Віск – це секрет воскових залоз робочих бджіл. Виділення його відбувається тоді, коли у вулик надходить багато нектару і створюється запас меду, а в гнізді є перга, що забезпечує повноцінне живлення бджіл.

Коли немає медозбору, бджоли не виділяють воску. За сприятливих умов досвідчені пасічники одержують 2–3 кг цього продукту від сім'ї, на більшості пасік – близько 1 кг за сезон.

Бджолиний віск містить понад триста різних речовин. Це – складні ефіри, насичені вуглеводи та вільні кислоти, прополіс, домішки пилку…У мідному посуді він набуває зеленуватого відтінку, в залізному – рудого, цинковому – сірого.

Цей бджолопродукт дуже ароматний, майже не має смаку і абсолютно не шкідливий. Жування воску (разом зі стільниковим медом) поліпшує обмін речовин, функції шлунка. Жування стільникового меду добре очищає дихальні шляхи, зуби від нальоту, зміцнює ясна.

При гаймориті, астмі, сінній лихоманці апітерапевти рекомендують жувати щогодини протягом 15 хвилин половину чайної ложечки забрусу (кришечок, зрізаних із запечатаних стільників при відкачуванні меду).

Якщо докучає постійний біль голови, миють голову у воді після витоплення воску.

Для лікування ран використовують мазь із воском. Змішують 100 г, бажано оливкової, олії, 8 г бджолиного воску, 5 г білого воску, 20 г соснової живиці, 1 столову ложку свіжого вершкового масла. Суміш ставлять на вогонь і нагрівають протягом 10 хвилин, увесь час перемішуючи й знімаючи піну. Перекладають у скляну банку й зберігають у холодному місці. Мазь тонким шаром наносять на марлю й прикладають до рани. Ця мазь вилікувала багатьох воїнів ОУН–УПА.

Для видалення мозолів беруть 50 г прополісу, 30 г воску та вичавлюють сік одного лимона. Все перемішують і підігрівають на слабкому вогні. Зберігають у закритому посуді. Мазь прикладають щодня до мозолів і зав'язують бинтом або закріплюють липким пластирем. Через кілька днів мозолі розм'якшують у двопроцентному розчині гарячої содової води й видаляють із коренями.

Любіть і плекайте бджіл та будьте здоровими до ста літ.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ВЧИМОСЯ

СЛОВА… МУДРІСТЬ ВІЧНА І ЛЮБОВ

Народилась Україна нова,
Небувала, чиста, як дитя.
Україна зоряної мови,
Україна Божого буття…

Такими словами розпочав свою роботу районний семінар учителів української мови та літератури на базі Олешівського НВК (ЗОШ І–ІІ ст. ДНЗ), присвячений Міжнародному дню рідної мови.

Літературно-музична композиція пройшла під гаслом: «Пісня і слово – цілющі джерела серця людського». Не цурайся пісні, яку чув від мами, не згуби – то мова прадідів твоїх, бо зректися пісні, що цвіла віками – мов забуть народ свій, даль його доріг.

У семінарі взяли участь учні школи – члени «Молодої Просвіти», вчителі-просвітяни. Зворушливо й піднесено лунали пісні у виконанні дуету «Калинове намисто» (солісти: Г. Коваль – директор НВК, Л. Шпук – член батьківського комітету школи). Приємною несподіванкою для всіх була колядка «Ой рано-раненько», яку виконав церковний хор під керівництвом дяка П. Фицика.

З нагоди Міжнародного дня рідної мови мелодійно звучали пісні: «Присвята українській мові», «Ти Україну привітай», «Мова в нас така чудова» (музичний керівник – М. Коваль). Цікавими й зворушливими на святі стали фраґменти з поеми «Сова» Тараса Шевченка, леґенда про українську пісню (організатор – голова «Просвіти» Н. Котерлин), інсценізація казки «Блукання української мови по світу» (керівник – М. Мелінишин, вчитель початкових класів, член «Просвіти»).

Адже, як говорив Дмитро Павличко: «Якщо для світу українська мова та пісня є дивиною мистецтва, то для нас пісня і слово – цілющі джерела серця людського».

Пісня – це пам'ять, це душа, хай буде вічною вона. Бо доки буде людина, буде пісня й калина, буде віра в життя, і світитиме роками Україна, і всміхатиметься до сонця дитя…

Тож омиваймося водами духовних джерел, черпаймо в них здоров'я, щастя, красу, добро на многії і благії літа.

Наталія КОТЕРЛИН,
голова первинного осередку «Просвіти», с. Олешів Тлумацького району

Пісня і слово – Шевченкове слово…

ПОРАДИ РОВЕСНИКАМ

Не сприймайте написане як докір комусь… Метою є виключно поради! Думки про дівчат і хлопців, звичайно, не стосуються усіх – усі люди різні.

ВІДВЕРТО ПРО ІНТИМНЕ

Отже, мова піде про стосунки між хлопцями й дівчатами, про любов і не зовсім, про правду й обман, про почуття і те, що з ними відбувається… Як усе є насправді, як виглядає, з чого починається і чим закінчується… Про те, що ви знаєте навіть краще, а я – менше (тому що хлопець).

Чому хочу говорити? Мабуть, тому, що сам – грішний і хочу виправитись… Хочу, щоб світ грішив менше, щоб світ був кращий. А краса світу залежить від нас усіх, особливо від вас, дівчата й жінки, адже ви створені Богом для того, щоб прикрашати його і наші, чоловічі, будні. Ви – краса і радість! Отож шануйте себе. З самого початку не буду починати. Ви і так знаєте, звідки діти беруться!

Почнемо з 16–18 років… Перші побачення… Дівчатам уже подобаються хлопці, вони усвідомлюють свою природну сутність, їм цікаво разом із закоханістю відчути себе жінкою… Хлопці теж уже набираються сміливості… Ніхто з них про серйозні стосунки, звичайно, не думає… Тому дівчат цікавлять хлопці, бо так серце каже. А тих – розваги. Всі подумали, що тільки секс… І то правда. Цей гріх справді є одним із найприємніших… І саме тому його потрібно найбільше остерігатись, адже, як відомо, «грішник сам себе карає». Карою за нього є хвороби, сльози, розчарування, поламані долі, а головне – душі…

Саме дошлюбні або позашлюбні статеві стосунки активно пропаґують ЗМІ, Інтернет усіяний порносайтами і посиланнями, сучасні фільми та серіали, глянцеві журнали відверто демонструють усі жіночі принади… А найпопулярнішими музичними танцювальними хітами стають «Атарві ат сасни» та «Альона даст», зневажливе «Я те кохам»… Молодь виховується…

Яке кохання? Які почуття? Які стосунки? «Покохались і розстались» – наслідок такого виховання…

Здавалось би, хлопці – безжальні й думають тільки про секс… Майже так… Але, дівчата, не спішіть… Біблійна Єва першою вчинила гріх і спокусила Адама. У стосунках, у коханні, в почуттях усе залежить від вас, шановні леді! Хтось сказав: «Слабка стать сильніша від сильної в силу слабкості сильної статі до слабкої»… Дівчата, від вас залежать стосунки, ваше та вашого хлопця майбутнє.

Написаним хочу застерегти всіх від гріхопадіння, адже згідно норм християнської моралі дошлюбний секс є гріхом… Ідеалом кожної мудрої людини є світ без гріха. І для того, щоб світ наближати до ідеалу, милі дівчата, хочу дати вам кілька порад (хлопців стосується теж):

Зберігайте чистоту до одруження! Тоді ваша перша шлюбна ніч буде безцінним весільним подарунком коханій людині.

Якщо хлопець намагається спокусити вас, а ви хочете вберегти себе від розчарувань – скажіть йому: «Тільки в першу шлюбну ніч! Якщо любиш, милий, – то ти без цього зможеш обійтись і зробити мене щасливою! Не зваблюй словами і вчинками.

Якщо ви закохуєтесь, а хлопець спонукає вас до статевого контакту і має сумнівну репутацію – краще уникайте його…

Вдягайтесь красиво, але скромніше, не зваблюйте хлопців, то й не говоритимуть про вас погано. Покажіть краще свою душу!

Якщо лихий усе ж спокусив і знову спокушає дівчину до близькості, краще не ставати знову на «ті самі граблі». Не піддавайтесь… Хлопців потрібно виховувати, а це належить робити тільки вам.

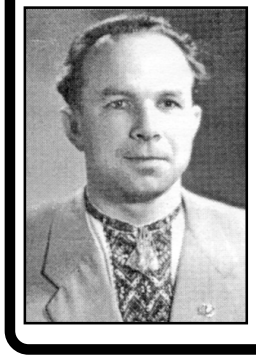
При розлученні з хлопцем не намагайтесь швидко заглушити біль серця новими стосунками, будьте поміркованішими й уважнішими у виборі супутника життя.

Не дозволяйте собі вживати спиртного ані з ровесницями, ані в товаристві хлопця. Алкоголь пригнічує волю, вас буде легко «здурити»!..

Хто вже згрішив і помилився, той може покаятись і не робити більше цього, а піти до храму, висповідатись і перепросити Бога за переступ Його заповідей.

Будьте мудрі у своїх учинках і хай процвітає здоровий глузд, а Господь благословляє стосунки!

Андрій ПОДІЛЬСЬКИЙ, *педагог*

На 86-му році життя відійшов у вічність перший та довголітній голова первинного осередку «Просвіта» ім. Т. Шевченка селища Єзупіль Тисменицького району **БОГДАН ПИЛИПОВИЧ САЛІЙ.**

На просвітянській ниві пан Богдан зробив дуже багато. Відданий українській ідеї, він організував первинний осередок, який був зареєстрований ще 19 квітня 1989 року. Тринадцять років співав у чоловічій хоровій капелі «Червона калина», всі роки був постійним дописувачем газети «Галицька Просвіта».

За активну участь у громадському та релігійному житті нагороджений багатьма грамотами «Просвіти» й УГКЦ.

Просвітяни краю висловлюють щирі співчуття родині та близьким покійного. Хай галицька земля буде йому пухом.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, Колектив народної чоловічої хорової капели «Червона калина» ОНД «Просвіта»

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ…

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА
березень

(Закінчення. Поч. у № 9)

18 БЕРЕЗНЯ

130 років від дня народження **Олекси Іванчука** (1882–1920), публіциста, фольклориста, етнографа, уродженця с. Тростянець тепер Снятинського району.

125 років від дня народження **Омеляна Цісика** (1887–1970), професора Коломийської гімназії, дириґента оркестру Коломийського драмтеатру, уродженця с. Малий Ключів тепер Коломийського району.

19 БЕРЕЗНЯ

215 років від дня народження **Юзефа Коженьовського** (1797–1863), польського поета, драматурга, перекладача, автора драми про побут гуцулів «Верховинці».

135 років від дня народження **Василя Доманицького** (1877–1910), українського філолога-текстолога, історика, фольклориста і бібліографа.

20 БЕРЕЗНЯ

80 років від дня народження **Василя Петришина**, поета, автора збірки «На порозі осені» (1993), уродженця с. Росільна Богородчанського району.

21 БЕРЕЗНЯ

Всесвітній день поезії.

70 років від дня народження **Романа Гром'яка**, доктора філологічних наук, професора, члена Національної спілки письменників України (з 1983 р.), лауреата премії імені братів Богдана і Левка Лепких, уродженця с. Глушин Бродівського району Львівської області.

22 БЕРЕЗНЯ

170 років від дня народження **Миколи Лисенка** (1842–1912), видатного українського композитора, який у грудні 1903 р. виступав у Станиславові та Коломиї.

23 БЕРЕЗНЯ

105 років від дня народження **Юрія Криха** (1907–1991), скрипаля, віртуоза-виконавця, педагога, громадського діяча, який із 1960 р. працював учителем музики і співів у Станіславському пединституті.

95 років з дня загибелі у бою в Карпатах **Омеляна Левицького** (1875–1917), українського правника, команданта Гуцульської сотні УСС, уродженця с. Нижній Вербіж тепер Коломийського району.

70 років від дня народження **Дмитра Вінтоняка**, майстра художнього ткацтва, уродженця с. Космач Косівського району.

60 років тому у Сарселі (Франція) **почав діяти Європейський відділ НТШ.**

24 БЕРЕЗНЯ

70 років від дня народження **Руслана Дорожівського,** професора, дириґента, заслуженого діяча мистецтв, уродженця м. Надвірна.

55 років від дня народження **Миколи Яковини,** громадського і політичного діяча, художника, юриста, голови Народного руху України на Івано-Франківщині, голови Івано-Франківської обласної ради першого демократичного скликання (1990–1992).

25 БЕРЕЗНЯ

145 років від дня народження **Григорія Хомишина** (1867–1947), станиславівського греко-католицького єпископа (1904–1945). Помер у київській тюрмі.

85 років від дня народження **Михайла Хромея,** поета, публіциста, уродженця с. Пужники Тлумацького району.

55 років від дня народження **Василя Левицького** (1957–1989), письменника, автора новел, що вийшли окремими збірками, «Великий день» (1985), «Пізнє літо» (1989), уродженця с. Красна Надвірнянського району.

27 БЕРЕЗНЯ

Міжнародний день театру. Перша театральна вистава відбулася у Коломиї 1848 р.

28 БЕРЕЗНЯ

100 років від дня народження **Олекси Гірника** (1912–1978), Героя України, громадсько-культурного діяча, патріота, члена «Пласту» і молодіжної організації ОУН, уродженця с-ща Богородчани, який 1978 р. самоспалився на Тарасовій горі (м. Канів Черкаської обл.), протестуючи проти русифікації українського народу.

80 років від дня народження **Ярослава Полатайчука,** краєзнавця, педагога, який досліджує біографії учасників національно-визвольної боротьби 1918–1920 років, пов'язаних з Коломийщиною і Косівщиною.

31 БЕРЕЗНЯ

60 років від дня народження **Василя Портяка**, прозаїка, сценариста, автора збірки оповідань «Крислачі» (1983), уродженця с. Кривопілля Верховинського району.

50 років від дня народження **Яреми Проціва**, фотохудожника, члена Спілки фотохудожників України, учасника фотовиставок в Україні, Росії та Міжнародних фотосалонів в Австралії, Англії, Арґентині, Бельґії, Бразилії, Гонконгу, Голландії, Данії, Іспанії, Італії, Канаді, Німеччині, Франції, Сінгапурі, Туреччині, Японії, мешканця м. Коломия.

Підготував Петро АРСЕНИЧ